

—
> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
4696444

Uw kenmerk
2023Z09894

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 4 juli 2023
Onderwerp Antwoorden Kamervragen over het bericht 'Vrouwen in gevangenis
Nieuwersluis slachtoffer van seksuele misstanden'

Hierbij zend ik u de antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Ceder
(ChristenUnie) van uw Kamer over het bericht 'Vrouwen in gevangenis
Nieuwersluis slachtoffer van seksuele misstanden'.

De Minister voor Rechtsbescherming,

F.M. Weerwind

**Vragen van het lid Ceder (ChristenUnie) aan de minister voor
Rechtsbescherming over het bericht 'Vrouwen in gevangenis
Nieuwersluis slachtoffer van seksuele misstanden'
(ingezonden 2 juni 2023, 2023Z09894)**

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
4 juli 2023

Ons kenmerk
4696444

Vraag 1

**Bent u bekend met het bericht 'Vrouwen in gevangenis Nieuwersluis
slachtoffer van seksuele misstanden'? [1]**

Antwoord op vraag 1

Ja.

Vraag 2

**Kunt u schetsen wanneer de eerste signalen bij het ministerie en/of de
Inspectie zijn binnengekomen over misstanden in de gevangenis? Waren
er al signalen voor de piketmelding van 17 mei 2022?**

Antwoord op vraag 2

Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) ontvangt ieder jaar DJI-breed een aantal signalen/meldingen van mogelijk seksueel grensoverschrijdend gedrag van individuele medewerkers. Als er signalen zijn binnen een Penitentiaire Inrichting (PI) laat de directie van de PI deze onderzoeken door het Bureau Integriteit van DJI. De signalen worden beoordeeld door het Bureau Integriteit maar leiden niet altijd tot een piketmelding bij het ministerie en de Inspectie. De vestigingsdirectie Nieuwersluis heeft bij elk incident dat is gemeld of bekend was actie ondernomen.

Op 30 maart 2022 heeft zich de advocaat van een vrouw gemeld bij het ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze advocaat gaf aan dat zijn cliënt gedetineerd was geweest in PI Nieuwersluis medio 2016 en gedurende detentie slachtoffer van ernstig grensoverschrijdend gedrag van een DJI-medewerker is geworden. In de contacten die er met de advocaat na 30 maart 2022 zijn geweest heeft de advocaat aangegeven dat er meer slachtoffers waren en er volgens hem sprake zou zijn van een bredere problematiek. Ontwikkelingen in een strafrechtelijk onderzoek naar deze kwestie hebben geleid tot de piketmelding van DJI van 17 mei 2022 waarin melding wordt gemaakt van een verdenking van onder meer seksueel misbruik van meerdere gedetineerden door een voormalig medewerker van PI Nieuwersluis. Op basis van deze ernstige melding is de Inspectie een oriëntatie gestart waarna zij heeft besloten tot onderzoek.

Vraag 3

**Kunt u aangeven waarom niet eerder is besloten over te gaan tot meer
generieke maatregelen ten aanzien van de sociale veiligheid in
Penitentiaire Inrichting (PI) Nieuwersluis, bijvoorbeeld na de verbreding
van het onderzoek vanaf november 2022?**

Antwoord op vraag 3

Terwijl het onderzoek van de Inspectie liep, is in de PI Nieuwersluis al een aantal specifieke maatregelen genomen ten aanzien van de sociale veiligheid. Zo heeft de directie van de PI Nieuwersluis onder andere verschillende bijeenkomsten georganiseerd met medewerkers, gedetineerden, de gedetineerdencommissie en de Commissie van Toezicht om het onderwerp bespreekbaar te maken. Ook zijn de mogelijkheden om niet-integer gedrag te melden onder de aandacht gebracht

bij de gedetineerden. Meldingen bekend bij de directie heeft zij laten onderzoeken door Bureau Integriteit. In het geval dat een melding gegrond wordt verklaard worden disciplinaire maatregelen genomen.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

De Inspectie heeft geconcludeerd dat er binnen PI Nieuwersluis een cultuur bestaat waardoor het mogelijk is dat penitentiair inrichtingswerkers (PIW'ers) niet-integer gedrag, waaronder seksueel grensoverschrijdend gedrag, vertonen.

Datum
4 juli 2023

Ons kenmerk
4696444

Het inspectierapport en de aanbevelingen die daarin opgenomen waren, gaven aanleiding tot aanvullende maatregelen. Zoals ik in mijn beleidsreactie heb aangegeven nemen DJI en ik alle aanbevelingen van de Inspectie over.¹

Vraag 4

Wat zijn de precieze regels voor fouilleren en visiteren door mannelijke medewerkers? Is het überhaupt wenselijk dat visitatie van vrouwelijke gedetineerden plaatsvindt door mannelijke medewerkers?

Antwoord op vraag 4

Fouilleren en visiteren van gedetineerden in de vrouwengevangenissen wordt in principe uitgevoerd door een vrouwelijke medewerker van de inrichting. Artikel 29 Penitentiaire beginselenwet stelt dat het onderzoek aan het lichaam van de gedetineerde op een besloten plaats en, voor zover mogelijk, door personen van hetzelfde geslacht als de gedetineerde wordt verricht. Als fouilleren of visiteren omwille van de veiligheid noodzakelijk is en er geen medewerker van hetzelfde geslacht als de gedetineerde beschikbaar is, dan kan het in uitzonderlijke gevallen voorkomen dat het onderzoek niet door een persoon van hetzelfde geslacht als de gedetineerde wordt verricht.

Vraag 5

Is de balans tussen mannelijke en vrouwelijke bewakers ook binnen teams in andere vrouwengevangenissen volledig zoals gewenst? Zo nee, waarom worden de maatregelen die zien op verbeteren van die balans niet ook in die inrichtingen genomen?

Antwoord op vraag 5

Zoals ik in mijn beleidsreactie op het Inspectierapport heb aangegeven, is diversiteit binnen teams van groot belang. Het streven naar divers samengestelde teams is in zijn algemeenheid een prioriteit voor DJI. In de vrouwengevangenissen, maar ook in alle andere inrichtingen, streeft DJI naar een goede balans tussen mannelijk en vrouwelijk personeel. Overigens gaat diversiteit binnen teams niet alleen om de verhouding man-vrouw maar ook om een goede balans tussen nieuwe en ervaren medewerkers, jong en oud, fulltime en parttime, et cetera. DJI zet actief in op diversiteit met haar personeelsbeleid. Hoewel dit een streven is, is de optimale balans in de praktijk niet altijd haalbaar, bijvoorbeeld door personele krapte.

Vraag 6

Kunt u reflecteren op de vraag of niet ook in jeugdinrichtingen waar meisjes zitten, zoals Rijks Justitiële Jeugdinrichting (RJJ) De Hunnerberg, tot (een aantal van de genoemde) maatregelen zou moeten

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2022-2023, Kamerstuk 24587, nr. 898

worden overgegaan? Is afdoende in beeld of zich hier soortgelijke misstanden voordoen of is ook hier aanvullend onderzoek op zijn plaats?

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Antwoord op vraag 6

In mijn beleidsreactie op het rapport van de Inspectie heb ik aangegeven dat een aantal maatregelen gelden voor alle DJI-inrichtingen, zo ook in Rijks Justitiële Jeugdinstelling (RJI) De Hunnerberg. Het verbeteren van de sociale veiligheid is DJI-breed een prioriteit. Zo is er een DJI-breed programma sociale veiligheid, met onder andere een module voor alle leidinggevendenden en de ontwikkeling van een zesdelige podcastreeks voor het personeel over sociale veiligheid. Daarnaast moeten gedetineerden zonder enige vorm van drempel kunnen melden. De toegankelijkheid en de bekendheid van het meldproces is onvoldoende. Daarom wordt in de Commissie van Toezicht van iedere DJI-inrichting een aandachtsfunctionaris niet-integer gedrag aangesteld, dus ook in de RJI De Hunnerberg.

Datum
4 juli 2023

Ons kenmerk
4696444

DJI geeft aan dat er de afgelopen jaren één melding van mogelijk seksueel grensoverschrijdend gedrag is gedaan. Deze is opgepakt door Bureau Integriteit, conform de procedure zoals beschreven bij vraag 2. Op dit moment wordt verkend of het jaarlijkse leef-, leer- en werkklimaatonderzoek kan worden uitgebreid met vragen die inzicht kunnen geven in de sociale veiligheid.

DJI heeft continue aandacht voor de specifieke behoeften van deze doelgroep. Het groepspersoneel van de RJI volgt wanneer zij starten bij een RJI een inwerkprogramma en de basisopleiding jeugd. Tijdens deze periode van circa twee maanden wordt stilgestaan bij de gedragscode DJI, de huisregels van de RJI, thema's rondom integriteit en het werken met deze doelgroep. Binnen de jeugdinstelling is er op individueel- en teamniveau veel aandacht voor intervisie en coaching voor medewerkers en leidinggevendenden. Ook in de instelling met meisjes wordt gestuurd op een goede balans tussen mannelijk en vrouwelijk personeel op de afdelingen en bij de beveiligers.

Vraag 7

Zijn er soortgelijke signalen bekend van seksueel grensoverschrijdend gedrag in justitiële instellingen (voor volwassenen dan wel voor jeugd) voor mannen?

Antwoord op vraag 7

Ook in justitiële instellingen waar mannen (volwassen en jeugd) gedetineerd zitten is helaas elk jaar sprake van een aantal meldingen van mogelijk affectieve (of seksuele) relaties tussen een justitiabele en een personeelslid. Vanwege de aard en opdracht van het werk en in het bijzonder de afhankelijke positie van de justitiabele wordt elke relatie tussen een medewerker en een justitiabele geduid als niet integer.

Deze signalen leiden tot een onderzoek, zoals bij antwoord op vraag 2 beschreven, en indien nodig tot passende maatregelen. Zoals ik in mijn beleidsreactie heb gemeld is iedere vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de relatie tussen gedetineerde en medewerkers onacceptabel. De detentie moet humaan en veilig gebeuren. Gedetineerden moeten er tijdens hun detentie zeker van zijn dat zij op een integere manier behandeld worden en medewerkers verdienen te werken in een veilige werkomgeving. In mijn

beleidsreactie heb ik u geïnformeerd over de maatregelen die ik DJI-breed laat nemen, onder andere om zonder enige drempel te kunnen melden.

Vraag 8

Bent u bereid deze vragen te beantwoorden voorafgaand aan het debat Gevangeniswezen en tbs van woensdag 21 juni aanstaande?

Antwoord op vraag 8

Het debat Gevangeniswezen en tbs is verplaatst naar 4 juli. Ik beantwoord de vragen voorafgaand daaraan.

[1] NOS, 31 mei 2023, Vrouwen in gevangenis Nieuwersluis slachtoffer van seksuele misstanden (nos.nl/artikel/2477184-vrouwen-in-gevangenis-nieuwersluis-slachtoffer-van-seksuele-misstanden).

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
4 juli 2023

Ons kenmerk
4696444